

T.B.M.M.
CUMHURİYET HALK PARTİSİ
Grup Başkanlığı

Tarih : 29 Haziran 2022
Sayı : 3574

Türkiye Büyük Millet Meclisi -
Türkiye Büyük Millet Meclisi
Başkanlığı
Tarih: 30/06/2022 14:14
Sayı: E-120.10-1041810

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Sendikal örgütlenmelerde yaşanan gerilemenin nedenlerinin araştırılması, yaşanmakta olan sendikal hak ihlallerinin tespit edilerek gerekli önlemlerin belirlenmesi, sendikal örgütlenmenin yaygınlaştırılarak geliştirilmesi yollarının tespit amacıyla Anayasanın 98. ve İç Tüzüğü'nün 104. ve 105. maddeleri gereğince ekte sunulan gerekçe çerçevesinde Meclis Araştırması açılmasını arz ve teklif ederiz.

Av. Abdurrahman Tutdere
TBM Başkanlık Divanı Üyesi
Adıyaman Milletvekili

Nurhayat A. Kayışoğlu

M. Akif Homzaçebi
İstanbul Mu.

Bursa Mu.

Ahmet Barut

Dr. Mehmet GÖKER
Burdur Mu.

Gökhan ZEYBEK
İstanbul Milletvekili

Aziz AYDINCIK
Sarıyer Mu.

Serkan TOPAL
Kütahya Milletvekili

A. Vehbi Baktırhanlı
Manisa Mu.

Gazi Gökçöl
Müşki Mu.

A. Tuncay ÖZKAN
İzmir Mu.

Özgür Korbacı
İstanbul Mu.

Hüseyin Yılmaz
Aydın Mu. Rıfke

Okun GAYTANCI
Edirne Mu.

Rafet ZEYBEK
Antalya

3574

GEREKÇE

İşçilerin ekonomik, sosyal, kültürel hak, çıkar ve özgürlüklerini koruyup geliştirmek amacıyla Anayasal ve Yasal güvence altın kurulan örgütlerdir. Sendika kurma, ortak ekonomik, sosyal, siyasal ve kültürel hak ve çıkarları topluca savunma hakkı, herkes için temel bir haktır. Hak ve çıkarlarını sendikalar vasıtasıyla savunmak isteyen çalışan herkesin bu temel hakkını karşılayarak güvence altına almak sosyal devletin temel görevlerindendir.

Ocak 2022 döneminde sendikalı işçi sayısı 2 milyon 189 bin 645 kişi, sigortalı işçi sayısı ise 15 milyon 294 bin 362'dir. Ocak 2022 döneminde resmi sendikalaşma oranı yüzde 14,32'dir. Yalnızca kayıtlı işçiler hesaba katıldığında sendikalaşma oranı Türkiye genelinde sadece yüzde 14,3'dür.

2019'da toplu iş sözleşmesi kapsamı dışındaki işçi sayısı 14 milyon 237 bin 845 kişiyken 2020'de 13 milyon 756 bin 851 kişiye geriledi. 2021'de toplu iş sözleşmesi dışında kalan işçi sayısı 14 milyon 923 bin 845 kişi olarak gerçekleşti. 2021 itibarıyla Türkiye'de işçilerin yüzde 90,5'i toplu iş sözleşmesi kapsamı dışındadır. Türkiye'de toplu iş sözleşmesi kapsamındaki sendika üyelerinin, işçilerin oranı genel olarak yüzde 9,5, özel sektörde ise yüzde 5,5'tir. Kamu sektöründeki yüksek sendikalaşma oranı nedeniyle toplam toplu iş sözleşmesi kapsama oranı yüzde 9,5 olarak görünse de özel sektörde vahim bir tablo söz konusudur.

Toplu iş sözleşmesi kapsamı açısından yaşanan bir diğer sorun ise 616 bin sendika üyesinin toplu iş sözleşmesinden yoksun olmasıdır. 616 bin işçinin sendika üyesi olduğu halde toplu iş sözleşmesi kapsamı dışında kalması toplu iş sözleşmesi sisteminin çarpıklığını ortaya koymaktadır.

Günümüzde en yaygın sendikal hak ihlali çalışanların sendika üyesi olduğu için işten atılmasıdır. Çalışanların kendi tercihleriyle üye oldukları sendikalardan istifa ettirilerek yönetimlere yakın sendikalara üye olmaya zorlanmaları yoluyla sendika seçme özgürlüğünün baskı altına alınması sendikaların özgürce faaliyet gösterememeleri, grev sürecinde işyerinin üretimi çeşitli şekillerde iş yerinde ve iş yeri dışında sürdürmesi, sendikal örgütlenmeyi engellemek için işlerin muvazaalı şekillerde taşeronla devredilmesi, özellikle kamuda sendika üyelerinin, temsilcilerin ve yöneticilerin yerlerinin değiştirilmesi en çok gözlemlenen sendikal hak ihlalleridir.

Geçtiğimiz yüzyılın en başarılı kurumları olarak kabul edilen sendikaların güçlü kurumlar olarak varlığı, sendikal örgütlenme düzeyinin yüksekliği, toplu iş sözleşmelerinin yaygınlığı ve kapsamı işleyen güçlü bir demokrasinin güvencesidir.

Bu sebeplerden dolayı; ülkemizde sendikal örgütlenmede yaşanan gerilemenin nedenleri, yaşanmakta olan ve yoğun yakınmalara neden olan sendikal hak ihlallerinin ortaya çıkarılması, gerekli önlemlerin belirlenmesi, sendikal örgütlenmenin yaygınlaştırılarak geliştirilmesi yollarının tespit edilmesi büyük önem teşkil etmektedir.

